

спроможності – з 58 на 60 місце. Необхідно зазначити, що це найгірший рівень України в рейтингу GCI за останні 7 років. Аналогічне місце країна займала в 2016 році, тоді вона поступилася 79-ю сходинкою в 2015 році, при цьому в 2012-му була на 73-й. Також потрібно зауважити, що серед республік колишнього СРСР, які представлені в рейтингу, гірше України перебувають лише три країни – Молдова (86 місце), Киргизія (96 місце) та Таджикистан (104 місце) [4].

Така оцінка України за міжнародними рейтингами свідчить про низький рівень конкурентоспроможності нашої держави на світових ринках, що спричиняє певну недовіру до вітчизняних підприємств з боку іноземних контрагентів. Саме тому проблема конкурентоспроможності підприємства виходить за межі безпосередньо менеджменту та стосується загальних системних процесів у економіці країни.

Конкурентоспроможність підприємств загалом формує конкурентоспроможність країни. Сьогодні Україна є однією з найменш конкурентоздатних країн, тому стає очевидним, що проблема підвищення конкурентоспроможності як вітчизняних товарів і послуг, так і економіки України в цілому, сьогодні виходить на перший план.

Перелік використаних джерел:

1. Портер М. Международная конкуренция: Конкурентные преимущества стран / М. Портер; пер. с англ. И.В. Квасюка и др.; под ред. В.Д. Щеткина. — М.: Международные отношения, 1993. — 896 с.
2. Scott B. US Competitiveness and the World Economy / B. Scott, G. Lodge. — Boston: Harvard Business School Press, 1985. — 642 p.
3. Пейс Р., Стефан Э. Парадигмы конкурентоспособности / Пер. с англ. под ред. Н.Я. Петракова. — М.: Экономика, 1995. — 234 с.

УДК 332

Панухник Олена

доктор економічних наук, професор
завідувач кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Olena Panukhnyk

Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Department of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ВІРУС РЕЦЕСІЇ ПЕРЕПИСУЄ СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ THE RECESSION VIRUS CHANGES DEVELOPMENT SCENARIOS OF TERRITORIAL AND ECONOMIC SYSTEMS OF REGIONS OF UKRAINE

Як науковці, так і представники владних структур однастайні в думці про необхідність посилення ролі територіально-господарських систем регіонів, розширення їх прав і можливостей у різних сферах політики. Водночас, недооцінюється дуже важливий фактор – глобалізація світогосподарських процесів. Наприклад, сучасні транснаціональні корпорації на даний час сконцентрували в своїх руках у 4-5 разів більше грошових ресурсів, ніж їх мають усі національні банки, разом узяті. Необхідно враховувати міжнародні фактори руху капіталу та умови інвестиційної привабливості, адже ізольовано регіони зростати не будуть, а сподівання на допомогу загальноукраїнського бюджету марні. Згідно чинного законодавства, зовнішні запозичення мають право робити тільки міські ради, виконавчі

комітети рад тих міст, чисельність населення яких становить понад 800 тисяч чоловік. Таких міст в Україні небагато, крім того, потребує прийняття закон про механізми здійснення цих запозичень та їх повернення. Відтак, сподіватися на те, що проблеми місцевого та регіонального розвитку можна вирішити за рахунок зовнішніх запозичень, дуже необачно – муніципальні цінні папери можуть бути джерелом тільки для покриття дефіциту бюджету розвитку.

Дослідниками окреслено такі основні проблеми в економічному розвитку регіонів України, що не відповідають певним чином сучасним світогосподарським процесам:

- продовжують зберігатися тенденції щодо посилення міжрегіональної соціально-економічної диференціації, поглиблення структурних диспропорцій та ресурсно-відтворювальних дисбалансів в економіці регіонів;

- існуючі форми організації влади як у центрі, так і на регіональному та місцевому рівнях, малоефективні та непридатні для динамічного реформування економічних процесів, що відбуваються сьогодні на окремих територіях;

- при реорганізації управлінської вертикалі влади необхідним є глибинне оновлення форм і методів управління. Необхідна радикальна заміна адміністративних розподільчих функцій влади на економіко-соціальні, скеровані на виконання зобов'язань перед громадянами;

- регіоналізація соціально-економічного розвитку та адміністративна реформа на місцевому рівні не повинні зводитися до нового перерозподілу владних повноважень чи чергової кадрової перестановки;

- проблема полягає не тільки в недосконалій державній регіональній політиці та відсутності механізмів її реалізації, а й у недостатній економічній активності місцевих органів виконавчої влади та місцевих органів самоврядування;

- у край низьким залишається професійний рівень чиновників регіональних влад у сфері вирішення економічних проблем;

- для розвитку регіонів недостатньо використовуються регіональні ресурси, зокрема, не враховуються такі потужні регіональні ресурси, необхідні для сприяння регіональному розвитку на конкретній території, як людський капітал і соціальна інфраструктура;

- нинішні місцеві податки і збори не можуть створити реальної фінансової бази для місцевого і регіонального розвитку;

- місцеві органи влади дуже мало залучають приватний сектор та неурядові організації до вирішення місцевих і регіональних проблем, хоча саме ці сектори можуть стати реальними партнерами влади місцевого рівня в наданні суспільних послуг;

- недостатньо використовуються внутрішні інвестиційні ресурси населення; не використовуються механізми концесійних договорів, недосконалою залишається амортизаційна політика на рівні підприємств;

- не існує чіткого визначення поняття “регіон України”, як і чіткого поділу на регіони – проте, досі існує поділ на області [1].

Досліджуючи проблеми розвитку регіонів, регіональної політики, доцільно приділити увагу й тому, що мова йде не тільки про внутрішню вітчизняну регіональну політику, а й про зовнішню, яка пов'язана з процесами глобалізації та інтеграції на рівні субрегіональних формувань. На сьогодні в світі на субрегіональному рівні відбувається активізація процесів подальшого розвитку інтеграції, однак життя вносить свої корективи.

Сьогодні настав особливий час. Епідемія COVID-19 – це вірус рецесії, що спровокував зміни трендів у світовій економіці, стало зрозуміло про початок економічної кризи. Зростання глобальної економіки в 2020 році однозначно буде меншим, ніж минулого року через епідемію коронавірусу, зниження цін на нафту та обмеження торгівлі і пересувань, однак це залежатиме, в першу чергу, він міжнародної взаємодії у відповіді на цей виклик.

Ще наприкінці лютого 2020 року Всесвітній економічний форум (World Economic Forum), враховуючи масштабний вплив епідемії COVID-19 на економіку Китаю, зробив

аналіз можливих збитків для глобальної економіки з урахуванням того, що багато компаній і країн залежать від «самопочуття» цієї азійської країни [2].

Наприкінці березня 2020 року ці прогнози можна вважати занадто оптимістичними з огляду на щоденне погіршення епідеміологічної ситуації в усьому світі. Однак головне питання в тому, що буде після закінчення епідемії? В якій ситуації опиниться світ і Україна, зокрема? Зрозуміло, що різке зростання безробіття та обмеження діяльності багатьох бізнес-структур (переважно тих, що орієнтовані на надання послуг) однозначно неминучі. Тому для економіки – це дуже сильний шок і величезний виклик для окремих її територій.

Є велике сподівання, що дана екстренеординарна ситуація стане початком великих змін не лише на глобальному, а й національному та регіональному рівнях – змін більше позитивних, глибоко обміркованих і науково обґрунтованих.

Перелік використаних джерел:

1. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: Виклики та пріоритети України (Серія «Проблеми регіонального розвитку») / наук. ред. В. С. Кравців. Львів: ІРД НАНУ, 2018. 157 с.
2. The Global Risks Report 2020. World Economic Forum (Davos-Klosters, Switzerland, 21-24 January 2020). URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2020>
3. Зростання безробіття та обмеження діяльності будь-якого бізнесу – про вплив коронавірусу на економіку України. URL: <https://prm.ua/zrostannya-bezrobittya-i-obmezheniya-diyalnosti-bud-yakogo-biznesu-fursa-pro-vpliv-koronavirusu-na-ekonomiku-ukrayini/>

УДК 65.011.1

Федотова Яна

кандидат економічних наук

доцент кафедри фінансового забезпечення військ

Військовий інститут

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

Yana Fedotova

Ph.D. (Econ.)

Associate Professor of the Department of financial support of troops

Military Institute

of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Kyiv, Ukraine

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ ВАЖЛИВА, ЯК НІКОЛИ CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS IS IMPORTANT AS NEVER

Репутація підприємств у сучасних умовах все більше залежить не лише від якості продукції, що виробляється, прибутковості діяльності, але й від активності підприємств у вирішенні проблем місцевого значення (проблем муніципальних систем), яка реалізується через соціально відповідальну діяльність.

В якості важливого напрямку розвитку підприємства доцільно виокремлювати розвиток корпоративної соціально відповідальної діяльності підприємства, елементами якого мають бути: захист довкілля, співпраця з місцевими громадами і місцевими органами державної влади, етизація роботи працівників, соціально відповідальне інвестування.